

УДК 711.4

Ладнюк М.І.,

m.ladnyuk@orcid.org, ORCID/ 0000-0002-8647-4201

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ГРУПОВОГО ПРОСТОРУ МІСТА

Досліджено теоретичні передумови «міського простору», основні підходи до його теорії, класифікації і типології. Наведена власна класифікація «групування простору».

Ключові слова: місто, простір, середовище, дослідження.

Вступ. Будь-яке місто складається із забудови та просторів, які функціонально поділяються на вулиці і дороги – артерії міста, площі, зелені зони, двори та прибудинкові території. Планування міських просторів має бути одним з найважливіших напрямків міського планування в цілому.

Місто як об'єкт дослідження являє собою складний та функціональний комплекс, який може бути багатосторонньо вивчений лише в фокусі перетину різних наук та дисциплін – філософії, антропології, історії, соціології, економіки, географії, етнології та багатьох інших.

Актуальність теми узагальнити класифікацію міського простору, з метою їх визначення і характеристики, виявлення в їх структурі групового простору.

Аналіз існуючого досвіду. Теоретичне підґрунтя досліджень міських просторів як феномен міського середовища, пов'язане з поняттям «архітектурний простір» і «архітектурне середовище».

Концепція міського простору розглядається як «сфера взаємодії мешканців, та фізичного середовища (що включає в себе як природні, так і створені людиною, об'єкти)» [1, с.140]. Простір міста моделюється через сприйняття людиною, мешканцями і відвідувачами, як повсякденний спосіб життя. В літературних джерелах на думку авторів [2, с.5], «...простір є широкою категорією, який включає весь масив характеристик середовища – соціально-демографічні, економічні, адміністративно-правові, геометричні, історичні, а не лише природні умови та естетичні ознаки. Крім того, простір – не тільки окреслені елементи та співвідношення між ними, а й емоції при контакті з ним.». Простір є динамічним залежно від процесів, що в ньому відбуваються; унікальним – немає двох однакових фрагментів простору; гнучким – здатним реагувати на зміни в оточенні та адаптуватися до них. Окрім

того кожен тип простору володіє лише йому притаманним властивостям: динамізм; напруженість простору; міри відкритості [2, с.21].

Середовищем являється просторове угруповання для існуючого процесу, яке створене штучно і пристосоване до життєдіяльності в ньому, тобто – це експлуатований простір. Таким чином, середовище – це те, що оточує, але також це те, що оточене. Це єдність матеріально-фізичних, функціонально-технічних, соціальних та емоційно-художніх параметрів простору, у якому головним змістом є людина та її погляди на архітектурний простір, функціональний процес та його стабільність, предметне та об'ємне наповнення, кольорове вирішення, а також засоби їх з'єднання. Проектування такого архітектурного середовища є утворення не тільки його об'ємно-просторового рішення, а й утворення атмосфери світогляду конкретної людини. Бо «перший вселяє глядачеві своє уявлення про сенс життя даного простору, другий – створює цей сенс разом з глядачем» [3, с.19]. В. Шимко також вважав, що архітектурне середовище немислиме без одночасності існування і сприйняття «оболонки» та його заповнення, суб'єктів й об'єктів здійснюваних тут видів діяльності. Воно відрізняється від «архітектурного простору» «комплексною взаємодією емоційного наповнення протікаючих тут процесів, почуттів людини, яка бере участь у цих процесах, її вражень від вигляду речей і предметів, що заповнюють просторову ситуацію, і її архітектурного вирішення» [4, с.15].

Теорію міського простору описував Ян Гейль: «...ми формуємо міста, а міста формують нас» [5, с.9]., який вивів взаємозв'язок громадських зон та міського товариства. Описуючи людський масштаб в ідеології міста, системи руху і простору, соціальної діяльності.

Вважає місто місцем зустрічі, середовищем руху і проведення часу. З багатогранним міським життям, діяльністю і умовами, соціальною активністю, архітектурним рішенням, подіями і історичною перспективою, створенням людини для людей. Розробив принцип міського планування в умовах роботи з людським масштабом: збирати; розосереджувати; інтегрувати; відкривати; закривати; збільшувати чи скорочувати. Принципи міста на рівні очей: зорове і слухове сприйняття: захист від транспорту і інших факторів; можливість ходити, стояти і проводити час; позитивні відчуття.

Чинники композиційного формування простору досліджені в працях Зітте К. [6], Вейхерт К. [7], Тіц А. [8], Лінч К. [9], Посацький Б.С [10,11].

Мета статті виокремити простори міста, за якими можна формувати груповий простір.

Громадський простір як аспект теоретичного дослідження не може бути комерційно орієнтованим та знаходитися у приватному користуванні. По суті будь-який міський простір є потенційно громадським.

Розвитку громадських просторів приділяли увагу дослідники: В.Т. Шимко, який досліджував емоціональний вплив різних по розміру просторів на людину; Б. Гройс, який акцентував увагу на відкриті громадські та приватні простори [12, 13].

Громадський простір – це простір, пов'язаний із певними типами громадської діяльності, такими як спілкування, дозвілля, що створює умови для прогулянок та відпочинку, творчості та освіти [14].

Дослідник К. Лінч виділяє сім основних принципів формування громадського простору міста: життєздатність – здатність форми поселення підтримувати життєві функції та задовольняти потреби людини; свідомість – спроможність мешканців сприймати, подумки розчленовувати і структурувати в часі і просторі своє поселення; відповідність – здатність форми виконувати роль каналів комунікації і відповідати структурі та обсягу дій, у які залучені жителі; доступність – спроможність забезпечити досяжність видів діяльності, ресурсів, обслуговування, інформації; контрольованість – можливість впливати на функціонування окремих елементів міського середовища; ефективність – ціна створення і підтримання поселення на певному рівні зазначених вище показників якості середовища; справедливість – спосіб, за яким матеріальні блага розподілені між людьми за принципами рівності, задоволення потреб, реалізації здібностей, платоспроможності, відповідності витраченим зусиллям [15, с.110].

Поняття громадського простору формують архітектори, соціологи, географи і нормативно-правові акти.

•Типи громадського простору за функціональним призначенням:
рекреаційні: парки, сквери, внутрішньо дворові простори, зелені зони міста; соціально-подієві: площі, майданчики, відкриті місця для подій; пішохідно-транспортні: вулиці, тротуари, дороги; транспортні: простори території при автовокзалах, вокзалах, аеропортах; навчально-виховні: простори при садках і школах, навчальних установ; культурно-освітні: простори при кінотеатрах, театрах, бібліотек, музеїв; торгівельно-побутові: території при підприємствах побутового обслуговування, харчування, торгівлі; лікувально-профілактичні; простори при лікарнях, поліклініках, медпунктах; духовно-пізнавальний: простори при храмах, соборах, монастирях, релігійних школах.

Публічний простір як аспект теоретичного дослідження пов'язаний з певними типами громадської діяльності, такими як спілкування і відпочинок, освіта і творчість, дозвілля. Що оточує нас практично всюди – в парку чи

сквері, на вулиці чи тротуарі, центрах міста чи в будь-яких його частинах під дією соціальних, культурних, політичних, економічних, географічних і історичних чинників.

Визначення публічного простору пропонують американські соціологи Ентоні Орам і Захарія Ніл: «...це всі простори, відкриті та доступні для всіх представників публіки в суспільстві в принципі, хоча необов'язково на практиці» [16, с. 1].

• Політичний підхід до визначення публічного простору передбачає, що публічні простори передусім є просторами репрезентації та політичної боротьби громадян за свої права з тими, хто наділений владою й реалізує її в просторі міста; це, насамперед, простори виключення та дискримінації. Біля витоків цієї моделі стоїть концепція «права на місто» французького філософа-неомарксиста Анрі Лефевра: «...право на місто маніфестує себе як найвища форма прав, право на свободу, право на індивідуалізацію в соціалізації, право населяти й право на житло, права на творення простору проживання як «колективного витвору». Практичний вимір цього права полягає в доступі громадян до ресурсів і можливостей, що їх надає місто: це право на міське життя, на відновлену центральність, на місця несподіваних зустрічей та обмінів, на ритми життя й використання часу, яке робило б можливим повне й вичерпне використання цих моментів і місць [17, с. 171–179].

Публічний простір — це передусім місце реалізації громадянських і політичних прав, місце де люди можуть зібратись, щоб одразу бути побаченими і почутими.

• Соціально-просторовий підхід визначення публічного простору аналізується використанням публічних просторів для повсякденної соціальної активності – зібрань, спілкування, прогулянок, планування, споживання – абсолютно необхідне для існування і життєздатності як окремих спільнот, так міст у цілому. Підходи до вивчення публічного простору повсякденної соціальної активності розроблені в дослідженнях Кевіна Лінча, Вільяма Вайта і Джейн Джекобс [18, 19, 20]. Які наголошують на архітектурну організацію простору з активним використанням площ, вулиць, парків і інших публічних просторів для сприяння соціального різноманіття в містах. Саме К. Лінч довів як архітектура і ландшафт з великою кількістю таких просторів сприяють розвитку містян в їх символічних зв'язках з простором і образом «свого простору».

Соціальний простір як аспект теоретичного дослідження, яким займається ряд відомих вчених, таких як П. Бурдьє, А. Лефевр, П. Сорокін. Вагомий вклад у вивчення соціального простору зробили дослідники Чиказької школи, які розглядають не окремого індивіда, спільноту, її зв'язок з іншими

спільнотами і з центральним місцем простору у ньому. Соціальний простір – це територія, на якій відбувається взаємодія спільнот, індивідів, яким притаманний міський спосіб життя та яких об'єднують колективні уявлення [21].

Згідно теорії П. Бурдьє, соціальний простір є визначальним та наділяє сенсом фізичну складову. «Той простір, в якому ми існуємо і котрий ми пізнаємо, є соціально обумовленим та сконструйованим. Фізичний простір є соціальною конструкцією та проекцією соціального простору, соціальною структурою в об'єктивованому стані» [22, с. 53]. За думкою А.Лефевра «соціальний простір є продукт соціальний». Вважаючи, що простір продукується певною соціальною структурою, всередині якої можна відокремити окремі елементи, що створюють попит на цей простір і впливають на його формування [23]. П. Сорокін вважає, що статус будь-якої людини в соціальному світі визначається системою соціальних координат, які задаються сукупністю соціальних груп та позицій всередині кожної з них. Для вченого соціальний статус прямо залежить від місця проживання. Соціальний простір є диференційованим, оскільки населення є багатомірним, згідно з працями П. Сорокіна [24]. Особливості соціального простору у П. Сорокіна полягає у наступному: соціальний простір принципово відрізняється від геометричного; являє собою сукупність соціальних зв'язків, в які вступає будь-який індивід з іншими індивідами, групами і суспільством в цілому; соціальний стан розкривається через сукупність соціальних зв'язків з усіма групами; соціальний простір відображає народонаселення.

Комунікаційний простір як аспект теоретичного дослідження являє собою середовище транспортно-пішохідного руху, як каркас розвитку міста, організації і процесів в ньому. Такий простір забезпечує пересування людини на будь-якій території із різним рівнем комфортності: житлові вулиці; проїзна дорога; пішохідні і велосипедні доріжки; спеціальні пішохідні траси.

Теоретичну базу дослідження становлять роботи, С. Лібермана, Є. Проніна, В. Бабкова, А. Полякова, які розглядали визначену проблематику та вивчали історичний досвід організації пішохідних зон, доріг, автомагістралей міста [26, 27].

Будь-яке місто в своєму плануванні має каркас транспортно-пішохідних комунікацій, який організовує міське середовище в русі.

Рекреаційний простір як аспект теоретичного дослідження стосується гуманізації урбанізованого середовища та удосконалення його ландшафтної організації, підвищення комфортності міських просторів. Висвітлюється в роботах Нефьодова В.А., Сичової А.В., Залеської Л.С., Мікуліної О.М., Богової І.О., Шимко В.Т. Аспекти поліпшення якостей міського середовища та

вдосконалення його планувальної структури розглянуті в дослідженнях Вергунова А.А., Баранова Н.Б., Бархіна М.Г., Глазичева В.Л., Гутнова А.Е., Лежави І.Г., К.Лінча.

Рекреаційний простір – система відкритих і закритих озелених територій, в яких поряд з основною екологічною і естетичною функцією реалізуються всі необхідні аспекти для життєдіяльності населення міста. Це просторова структура, яка зв'язує основні елементи міста і є основою гармонічного взаємозв'язку природного й антропогенного середовища.

Ознаки рекреаційних територій: розміщення в структурі міського середовища, функціональне призначення і спеціалізація, конфігурація, природна й геологічна першооснова. Такі території, як правило, багатоцільові та багатофункціональні структури.

Репрезентативний простір як аспект теоретичного дослідження виступає широким розумінням поняття формування міського образу міста. В якому К. Лінч визначає наступні чинники: — пізнання: як окремі фрагменти міської території (так і місто в цілому) наділені або не наділені знаковими предметами, тобто тим, що їх найбільше характеризує, відрізняє, на чому «зупиняється око». Існують символи міста, території, простору; — композиційність — існування зв'язків значень між спостерігачем і середовищем — семантична ситуація, коли елементи середовища зливаються в єдиний ансамбль, що несе гуманістичний зміст; «будь-які фрагменти міського середовища позитивні, якщо вони комунікативні, тобто осмислені й гуманні»; — уявність — здатність середовища «бути уявним», бути полем символічної комунікації, сприяти соціокультурному діалогу суб'єктів різного типу й рівня [9, с.82].

Репрезентація простору включає у себе показову територію прибудинкових громадських споруд, як частину міста з її межами і інфраструктурними елементами. Які різняться за своїм призначенням і естетичними якостями, практичними прийомами і принципами їх реалізації.

Символічний простір як аспект теоретичного дослідження. Термін «символічний простір» використовується в різних сферах гуманітарних наук: в антології (для аналізу просторового складника обрядів, ритуалів, соціальних ієрархій), в семіології (знаки), в теорії та історії архітектури й містобудування (дослідження Р. Етліна, урбаністичної ідеї Тоні Гарньє, Ле Корбузьє, Лусіо Кошта, урбаністів М. Мілютіна, М. Бархіна).

Символічний простір, подібно до «історичної пам'яті», є не строгим терміном, а радше метафорою, що характеризує здатність міського простору (чи, власне, будь-якого окультуреного людьми простору) виражати й комунікувати своїм мешканцям певні ідеологеми та системи цінностей.

Основними складовими символічного простору міста є його розпланування, архітектура, топоніміка, монументи, елементи зовнішнього оформлення вулиць, площ, будинків, врешті ті уявлення про минуле й сучасність міста, що їх формують згадані візуально-просторові елементи у свідомості городян [28, с.41].

Приватний простір як аспект теоретичного дослідження. Приватне застосовується для вираження права людини на автономію в особистому житті, права на захист від свавільного вторгнення сторонніх осіб (інших громадян, державних органів та інститутів). Це життєвий простір особистості, який вона структурує і заповнює власними формами та проявами життєдіяльності, орієнтуючись на власні інтереси та потреби. Це поняття пов'язане з приватним володінням, господарюванням, індивідуальними чи груповими відносинами, із самореалізацією та саморозвитком, особистими інтересами [29].

В міському просторі виділяється приватний простір закритого характеру, що обмежений правами власності і контролюється власником. Та приватний суспільного характеру, що перебуває у власності громади чи мати значення напівприватного, який може бути відкритим або обмеженим в доступі.

Сакральний простір як аспект теоретичного дослідження. Сакральна архітектура та навколишній прилеглий ландшафт є відображенням священних споруд і територій тисячолітньої історії від язичництва до християнства.

Аналізу формуванню зовнішнього церковного простору і його місцю в комунікативних системах міста присвячено мало статей і монографічних праць.

Розглядаючи сакральну діяльність церков, автори спиралися на релігійні, філософські, історичні, культурологічні праці П. Флоренського, Л. М. Гумільова, А. В. Карташова, Ю. Біктимірової, статті ієрея Є. Пургова та ін.

Прикладом аналізу предметного світу стали пізні роботи Л.М. Баткіна, С.А. Шубович, А.А. Пучкова. Знакову підсистему зовнішнього сакрального простору, як культури, допомогли розкрити окремі статті Ю.М. Лотмана, праці В.Н. Топорова. Формування історичного сакрального ландшафту міста досліджував Ю.І. Криворучко, який зазначив: «...сакральні об'єкти в архітектурно-планувальній структурі міста підпорядковуються певній ієрархії, яка і визначає значущість їх у формуванні обзору. За таким принципом всі сакральні споруди можна поділити на об'єкти першого рівня, які створюють образ цілого міста і локальні, які не домінують в силуеті, але формують образ окремого району, площі чи вулиці» [30. с. 37].

Висновки. Простір міста є не статичним, а процесуальним – він постійно твориться і відтворюється різними агентами: мешканцями, туристами, бізнесом, владними структурами, експертами із різних сфер, митцями. Особливий інтерес становить громадський простір, у якому відбуваються зустрічі та взаємодія між

окремими людьми та цілими спільнотами: це ті місця, куди можна вільно потрапити й зустріти там інших – чужих і своїх.

З проаналізованих просторів міста, одною із ключових характеристик є їх можливість трансформації з важливими категоріями – час та дія (рис. 1).

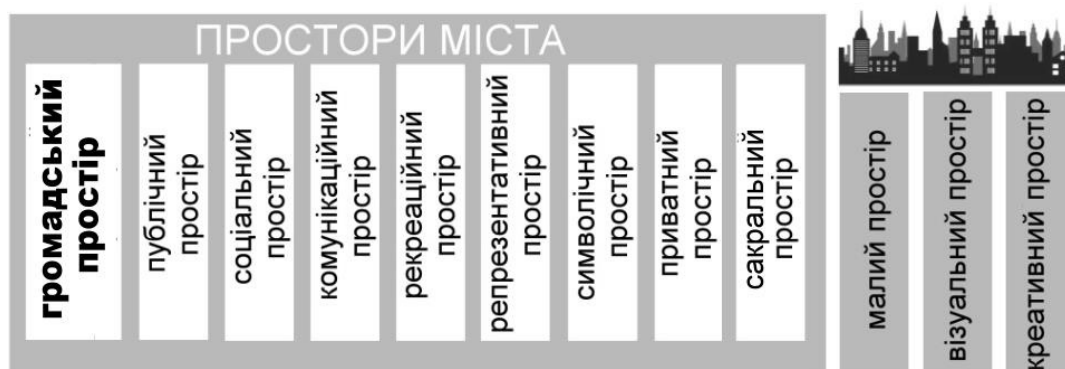

Рис. 1. Категорія міських просторів

• В плануванні міста повинні бути різноманітні **громадські простори** – більші, і менші, відкриті для різних подій. Такі простори не тільки пропонують певний вид діяльності, а й підштовхують мешканців генерувати різноманітні сюжети його використання. Саме через такий простір люди повертають собі відчуття того, що у них є право на місто. Громадський простір може виконувати такі основні функції: рекреаційну, комунікаційну, політичну та розважальну.

• Використання **публічних просторів** для повсякденної соціальної активності абсолютно необхідне для існування й життєздатності як окремих спільнот, так і цілого міста. Який є однією з ключових категорій розуміння урбаністичного способу життя і демократичного міського управління. Відкритий простір для відпочинку, рекреації, охорони здоров'я, простір дебатів, доступний і відкритий простір для всіх і різноманітних осіб.

• **Соціальний простір** міста формується завдяки спільнотам та об'єднанням індивідів. Являється місцем проживання соціуму, простором взаємодії та діяльності, що виражається у соціально-просторовій структурі. Під соціальним простором міста розуміємо відтворювані, позиціоновані та уявлені взаємовідносини суб'єктів діяльності (індивідів чи колективів), організовані у вигляді регулярних соціальних практик, що здійснюються у фізично детермінованих, територіальних межах, які включають у себе сукупність об'єктів, закладів та галузей, покликаних забезпечити повноцінну людську життєдіяльність.

• Організація **комунікаційного простору**, пересування і руху, залежить від чинників об'ємно-просторової організації, архітектурного розпланування, функціонального наповнення простору і інтенсивності людських потоків.

•**Рекреаційний простір** зв'язує основні елементи міста і є основою гармонічного взаємозв'язку природного й антропогенного середовища, яке залежить від природного потенціалу території міста, рельєфу місцевості й елементів планувального каркасу. Мають величезний поліфункціональний потенціал: рекреаційний, соціальний, естетичний, а також забезпечують населення системою оздоровлення й відпочинку. При цьому підсилюється естетична реакція споживача міського середовища.

•**Репрезентативний простір** є поняттям образу, яке включає у себе показові панорамні і кутові візуальні сприйняття, межі ландшафтно-просторової організації та її інфраструктурні елементи. Тобто, загальну "візуальну картину" соціального малого простору як показовий фрагмент в структурі архітектурно-просторового планування.

•**Життєвий час сакрального простору** безпосередньо пов'язаний з часом містоформування, і в такому розумінні сакральний об'єкт подібний на інші типи об'єктів, що формують місто. Усі ці об'єкти і простір існують в одному реальному часі.

З наведених просторів можна виділити й інші, які проявляються на сьогодні: креативний; малий; візуальний.

На сьогодні проявляється ініціатива архітекторів і дизайнерів, художників і самих жителів зробити місто цікавішим. Як прояв **креативного простору** виставкових територій, територій для презентацій, мистецьких просторів. Місця з елементами і фрагментами формотворення, що виходять за межі призначеного для них простору та стимулювання публічної дискусії. **Малий простір** характеризується обмеженістю простору в планувальній структурі будь-якої території громадського використання. Для яких характерними є обмеженість і малодоступність, функціональна відокремленість. **Візуальний простір** створює загальне відкрите сприйняття, в якому простори функціонально накладаються, межують чи відокремлюються в загальному плануванні території суспільного користування.

Простір має бути орієнтованим на різні соціальні групи, який в різний час доби може по різному функціонувати, бути згрупованим в планувальній структурі міста. Отже, простір можна групувати за суспільним групуванням в просторі, за плануванням просторового середовища і за групуванням архітектурно-ландшафтного простору (рис. 2).

Міський простір є унікальним і важливим елементом міського планування, оскільки він сприяє чіткому розумінню його основних рис та характеру, створює неповторний образ міста. Цей простір може мати свій вимір і свої межі, які здатні трансформуватися під впливом різних факторів – соціальних, культурних та економічних.

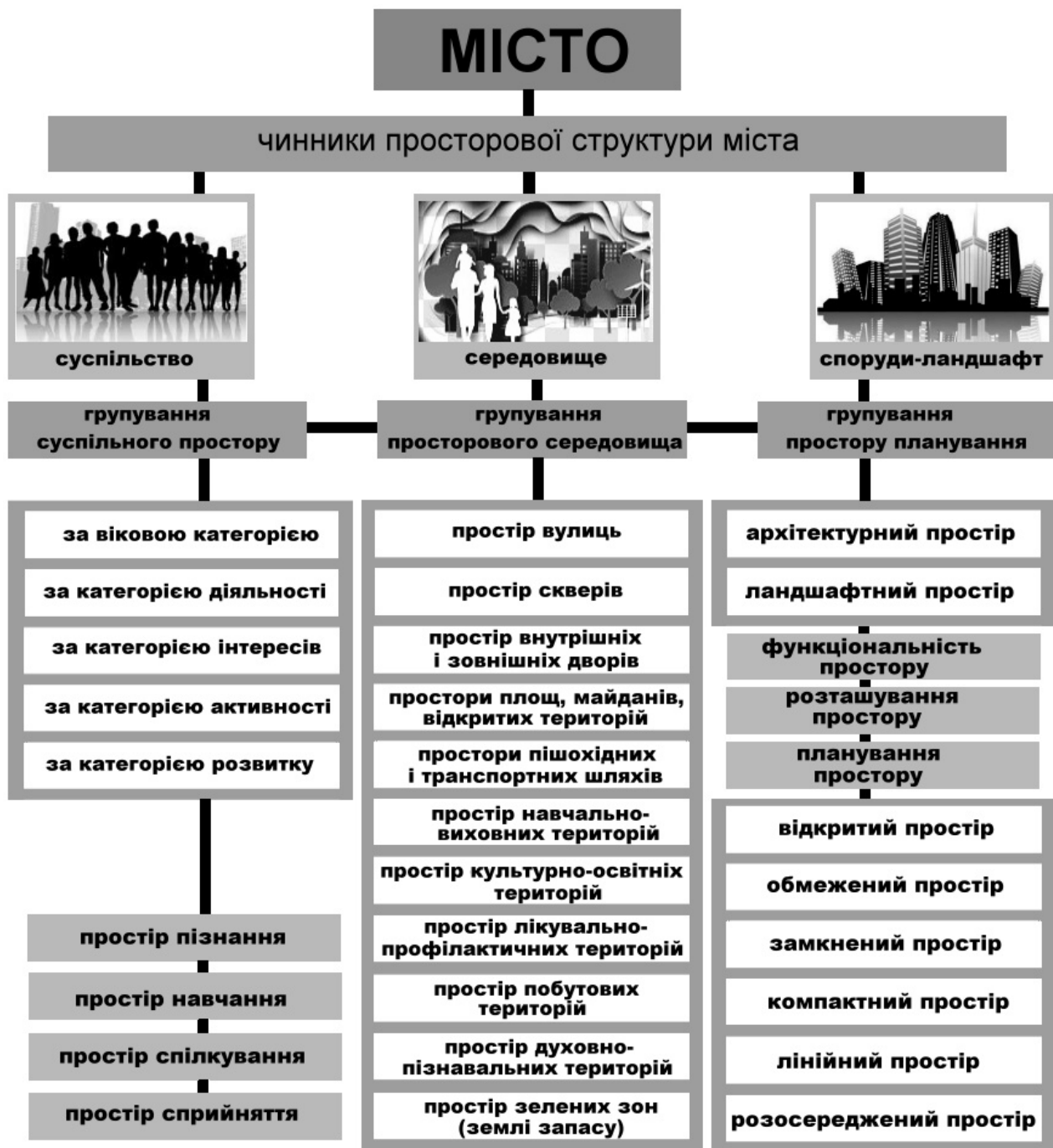

Рис. 2 Класифікація групування простору міста

Література

1. Денисюк А. Вивчення міського простору: історичний огляд та перспективи аналізу /А. Денисюк. — Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. — № 889. — 2010. — С. 138–141с.
2. Микола Габрель, Михайло Габрель Просторовий підхід до обґрунтування архітектурних рішень [Текст]: навч. Посібник. — Львів: ПСАЛОМ, 2016. — 284с.
3. Шимко В. Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование. Основы теории. — М. : Архитектура-С, 2006. — С. 350с.
4. Шимко В.Т. Основы дизайна и средовое проектирование : [учебн. пособие] / В. Т. Шимко. — М. : ИМДТ, 2005. — 58 с.
5. Ян Гейль / Город для людей; Изд. На русском языке — Концерн КРОСТ, пер. с англ. — М. Альпина Паблишер., 2012 — 276с.

6. Зитте К. Художественные основы градостроительства: Пер. с нем. М.: Стройиздат, 1993 – 255 с.
7. Wejchert Kazimierz. Elementy kompozycji urbanistycznej/ Warszawa: «Arcady», 1984. 280 s.
8. Основы архитектурной композиции и проектирования (под ред. Тица А.). – Киев: «Вища школа», 1976. – 256 с.
9. Линч К. Образ города / Пер.с англ., сост. Иконников А.В. - М.: Стройиздат, 1982. 328 с.
10. Посацький Б.С. Формування архітектурного образу. Навчальний посібник. – Львів, 1993. – 108 с.
11. Посацький Б.С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ-ХХІ ст): Монографія. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2007. 208 с.
12. Шимко В. Т. Архитектурное формирование городской среды / Шимко В. Т. – М.: Высшая школа, 1990. – 223 с.
13. Гройс Б. Публичное пространство: от пустоты к парадоксу / Б. Гройс; [пер. с англ. Зайцева А.]. – М.: Институт медиа, архитектуры и дизайна «Стрелка», 2012. – 20 с.
14. Тищенко І. Що таке міський публічний простір [Електронний ресурс] / Тищенко І. – Режим доступу: <http://mistosite.org.ua/uk/articles/shho-take-m>
15. Линч К. Совершенная форма в градостроительстве / К. Линч; [пер. с англ. В. Л. Глазичев]. – М.: Стройиздат, 1986. – 264 с.
16. Common ground? Readings and Reflections on PublicSpace / [Editors: Z. Neal, A. Orum]. – New York : Routledge, 2009. – 240 p.
17. Lefebvre H. Writings on cities / H. Lefebvre ; [Translated & edited by E. Kofman, E. Lebas]. – Oxford : Wiley-Blackwell, 1996. – 260 p.
18. Lynch K. The Image of the City / K. Lynch. – Cambridge, Massachusetts : The MIT Press, 1960. – 202 p.
19. Whyte W. H. The Social Life of Small Urban Spaces W. H. Whyte. – New York : Project for Public Spaces, 2001. – 125 p.
20. Jacobs J. The Death and Life of Great American Cities /J. Jacobs. – New York : Vintage books, 1961. – 458 p.
21. Парк Р. Городское сообщество как пространственная конфигурация и моральный порядок [Текст] /Р. Парк // Социол. обозрение. – 2006. – № 1. – С. 11–18с.
22. Бурдьє П. Соціологія соціального простору [Текст] / П. Бурдьє [пер. с фр. Н. Шматко]. – М.: Ін-т експериментальної соціології, 2007.–288 с.
23. Лефевр А. Производство пространства [Текст] / А. Лефевр // Социол. обозрение. – 2002. – Т. 2, № 3. С. 27-29с.
24. Сорокин П. Социальная стратификация и мобильность [Текст] / П. Сорокин // Человек. Цивилизация. Общество. – М.: Изд-во полит. лит., 1992. – С. 230-331с.
25. Соціологія міста: навчальний посібник / [Л. В. Малес, В. В. Серета, М. О. Соболевська, Ю. Г. Сорока та ін.]; за заг. ред. О. К. Міхеєвої. – Донецьк: вид-во «Ноулідж», 2010. – 464 с.
26. Либерман С.Ю. Организация пешеходных зон в больших городах. М: МГУНТИ, 1982. – 137 с.
27. Пронин Е.С. Планировочные особенности пешеходных зон в городах ФРГ. – М.: Экспресс – информация МГЦНТИ, выпуск 4/1. 1987. – 273с.
28. Гриценко О. Пам'ять місцевого виробництва. Трансформація симіолічного простору та історичної пам'яті в малих містах України / К.: К. І.С., 2024. – 352 с.
29. Здравомыслова Е. Создание приватности как сферы заботы, любви и наемного труда / Е. Здравомыслова, А. Роткирх, А. Темкина // Новый быт в современной России. Гендерные исследования повседневности. – СПб : ЕУСПб, 2009. – 319 с.

30. Криворучко Ю.І. Формування історичного сакрального ландшафту Львова XVIII ст. // Досвід та перспективи розвитку міст України: Збірник наукових праць, Київ: Діпромісто, 2006. - № 11 – С. 34-64с.

Ладнюк М.И.,
Национальный лесотехнический университет Украины, г. Львов

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ФОРМИРОВАНИЯ ГРУППОВОГО ПРОСТРАНСТВА ГОРОДА

В статье исследованы теоретические предпосылки формирования «городского пространства», основные подходы к его теории, классификации и типологии. Составлена собственная классификация «группирования пространства».

Ключевые слова: город, пространство, среда, исследования.

Ladnyuk M.I.,
National Forestry University of Ukraine, Lviv

THEORETICAL PRECISION FORMING THE GROUPS SPACE OF THE CITY

The article investigates the theoretical preconditions of the “urban space”, the main approaches to its theory, classification and typology. An own classification “space grouping” is given.

Keywords: city, space, environment, investigation.